

หน่วยที่ 3

ประเภทของการวิจัย และการกำหนดปัญหาการวิจัย

CIM1201 สติและวิจัยธุรกิจ

รศ.ดร.ชุมพล รอดแฉ่ม
วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประเภทของการวิจัย

ประเภทของการวิจัย คือ

- **ชุมพล รอดแจ่ม (2568) อธิบายว่า ประเภทของงานวิจัยสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบ โดยอาจจะแบ่งตาม วัตถุประสงค์ (พื้นฐาน ประยุกต์ ปฏิบัติการ) หรือ ระเบียบวิธีวิจัย (เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เชิงประวัติศาสตร์ เชิงพรรณนา และเชิงทดลอง) หรือผลการศึกษา ในอนาคตที่คาดการณ์ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการออกแบบ กระบวนการวิจัย ให้ตอบโจทย์คำถามการวิจัย และตามวัตถุประสงค์ การวิจัย**

แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท

- **การวิจัยเชิงพยากรณ์ (Predictive research)**
- **เป็นการวิจัยเพื่อที่จะนำผลที่ได้นั้นไปใช้ทำนาย สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต แต่การพยากรณ์นี้มีได้หมายความว่า จะถูกต้องเสมอไป เพราะอาจมีสาเหตุอื่นมากมายที่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ได้**

แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท

- **การวิจัยเชิงวินิจฉัย (Diagnostic research)**
- เป็นการศึกษาสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคล ใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มชน หรือชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหา เข้าใจในพฤติกรรม ตลอดจน เข้าใจในสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาอันจะเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ อนุเคราะห์ และทำการแก้ไขต่อไป การวิจัย ประเภทนี้นักสังคมสงเคราะห์นิยมใช้กันมาก เพื่อจะได้ แก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท

- **การวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory research)**
- เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น การวิจัยประเภทนี้จะพยายามชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรใดสัมพันธ์กับตัวแปรใดบ้าง และสัมพันธ์กันอย่างไรในเชิงของเหตุและผล

แบ่งตามประโยชน์ของการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท

- การวิจัยพื้นฐาน (Basic research) หรือการวิจัยบริสุทธิ์ (Pure research) หรือการวิจัยเชิงทฤษฎี (Theoretical research)
- เป็นการวิจัยที่เสาะแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อสร้างเป็นทฤษฎี หรือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ ให้กว้างขวางสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยมิได้คำนึงว่าความรู้นั้นจะนำไปแก้ปัญหาคิดได้หรือไม่ การวิจัยประเภทนี้มีความลึกซึ้งและสลับซับซ้อนมาก เช่น การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

แบ่งตามประโยชน์ของการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท

- **การวิจัยประยุกต์ (Applied research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action research) หรือการวิจัยเพื่อหาแนวทางปฏิบัติ (Operational research)**
- **เป็นการวิจัยที่มุ่งเสาะแสวงหาความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้หรือวิทยาการต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติหรือเป็นการวิจัยที่นำผลที่ได้ไป แก้ปัญหาโดยตรง การวิจัยประเภทนี้อาจนำผลการศึกษาพื้นฐานมาวิจัยต่อแล้วทดลองใช้ เช่น การวิจัยเกี่ยวกับ อาหารยารักษาโรค การเกษตร การเรียนการสอน เป็นต้น ดังนั้น จึงไม่สามารถที่จะแยก การวิจัยพื้นฐาน และการวิจัยประยุกต์ออกจากกันได้โดยเด็ดขาด**

แบ่งตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 7 ประเภท

- **การวิจัยจากเอกสาร (Documentary research)**
- **การวิจัยจากการสังเกต (Observation research)**
- **การวิจัยแบบสำมะโน (Census research)**
- **การวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง (Sample survey research)**
- **การศึกษาเฉพาะกรณี (Case study)**
- **การศึกษาแบบต่อเนื่อง (Panel study)**
- **การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)**

แบ่งตามลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท

- **การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)** เป็นการศึกษาที่นำเอาข้อมูลทางด้านคุณภาพ มาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านคุณภาพเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขแต่จะเป็นข้อความบรรยายลักษณะสภาพเหตุการณ์ ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเสนอผลการศึกษาจะออกมาในรูปของข้อความที่ไม่มีตัวเลขทางสถิติสนับสนุน การวิจัยประเภทนี้จึงมุ่งบรรยายหรืออธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความคิด วิเคราะห์เพื่อประเมินผล หรือสรุปผล

แบ่งตามลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท (ต่อ)

- **การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)** เป็นการศึกษาที่นำเอาข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ โดยใช้ตัวเลขประกอบการวิเคราะห์ สรุปผล และการเสนอผลการศึกษาจะออกมาเป็นตัวเลข การวิจัยประเภทนี้ จึงมุ่งที่จะอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยตัวเลขยืนยันแสดงปริมาณมากน้อยแทนที่จะใช้ข้อความบรรยาย ให้เหตุผล

แบ่งตามลักษณะวิชาหรือศาสตร์แบ่งเป็น 2 ประเภท

- **การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Scientific research)** เช่น สาขา วิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ เช่น คณิตศาสตร์และสถิติ ฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ธรณีวิทยา อุกภวิทยา สมุทรศาสตร์ เป็นต้น สาขา วิทยาศาสตร์การแพทย์เช่น แพทยศาสตร์สาธารณสุข เทคนิคการ แพทย์ พยาบาล ศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เป็นต้น
- **วิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social research)** เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับ สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การ วิจัยด้านปรัชญา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย เป็นที่นิยมใช้กันมาก แบ่งเป็น 3 ประเภท

- **การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical research)** เป็นการศึกษาที่เน้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของ สิ่งต่าง ๆ รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาแล้วในอดีต โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้การรวบรวมข้อมูล การสืบเสาะหาข้อเท็จจริง การตรวจสอบข้อเท็จจริง การวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจน การสรุปผล เป็นไปอย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล และสามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการอธิบายสภาพความเป็นจริง ในอดีต

แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย เป็นที่นิยมใช้กันมาก แบ่งเป็น 3 ประเภท (ต่อ)

- **การวิจัยเชิงบรรยายหรือพรรณนา (Descriptive research)**
เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ในสภาพการณ์หรือภาวะการณ์ของ
สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร การวิจัยประเภทนี้มักจะทำการ
สำรวจ หรือหาความสัมพันธ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องของความเชื่อ ความ
คิดเห็น และเจตคติ จึงสรุปได้ว่าเป็นการวิจัย ที่มุ่งจะบอกว่า “เป็น
อะไรในปัจจุบัน (What is)”

แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย เป็นที่นิยมใช้กันมาก แบ่งเป็น 3 ประเภท (ต่อ)

- **การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)** เป็นการศึกษาที่เน้นกระบวนการค้นหา ความเป็นจริง หลักการทฤษฎี องค์ความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยมุ่งเน้นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่เกี่ยวข้องภายใต้เงื่อนไขที่มีการควบคุมโดยกระบวนการวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมหรือสถานการณ์ว่า เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้นหรือไม่

กระบวนการกำหนดปัญหาการวิจัย และ การเลือกหัวข้อปัญหาการวิจัย

แหล่งที่มาของปัญหาในการวิจัยธุรกิจ

- การค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยของผู้อื่น การค้นคว้าเอกสารต่างๆ
- จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง การที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์ด้านต่างๆ โดยเฉพาะประสบการณ์ในการทำงานในหน้าที่หรือในธุรกิจ
- จากข้อเสนอแนะจากงานวิจัย
- จากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ (Expert)
- จากแหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย
- จากแหล่งอื่นๆ เช่น จากการศึกษาดูงานธุรกิจที่มีลักษณะเดียวกันของผู้อื่นอาจทำให้เกิดแนวคิดการปรับปรุงธุรกิจของตนเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ เป็นต้น

การเลือกปัญหาในการวิจัยธุรกิจ

- **ขั้นตอนแรกของการวิจัย คือ การเลือกหัวข้อสำหรับการวิจัยว่าจะทำเรื่องอะไร ต่อมา คือ กำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย การเลือกเรื่องที่จะทำวิจัยนั้นเป็นหัวใจของการวิจัย**
- **ปัญหาเป็นอย่างไร ทำแล้วได้ประโยชน์อะไร เป็นต้น เมื่อเลือกเรื่องได้แล้วต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายประการ อาทิ เวลาที่ใช้ในการวิจัย ความยากง่าย เหมาะสมกับความรู้ และสามารถทำได้สำเร็จ งบประมาณ มีมากน้อย ความกว้างลึกของงานวิจัย**

การพิจารณาเลือกปัญหาในการวิจัยธุรกิจจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

- **ความสนใจของผู้วิจัย**
- **ความสามารถของผู้วิจัย**
- **สาระและความสำคัญของปัญหาการวิจัย**
- **ความทันสมัยและน่าสนใจ**
- **ความสามารถในการดำเนินงานให้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด**

ข้อผิดพลาดในการเลือกปัญหาการวิจัย

- ขาดการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจจากเอกสารและสื่อชนิดอื่นๆ ทำให้ขาด ความรู้ทั้งในด้านระเบียบวิธีวิจัยและความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอจะเป็นแนวทางในการวิจัยได้ชัดเจน
- มีเวลาจำกัด การวิจัยมักจะถูกกำหนดด้วยกรอบเวลาที่จำกัด
- กำหนดปัญหาไว้กว้างเกินไป ทำให้ไม่สอดคล้องกับเวลาและงบประมาณ
- การเลือกปัญหาโดยขาดการวางแผนอย่างรอบคอบ
- ไม่สามารถหาข้อมูลมาทดสอบได้ เนื่องจากกำหนดปัญหาไว้ไม่ชัดเจน

การกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัยธุรกิจ

- **การกำหนดปัญหาในการวิจัย คือ การค้นหาปัญหาหรือประเด็นปัญหา ที่ต้องการทำต่อไป โดยการวิเคราะห์สภาพต่างๆ ของปัญหาแล้วสังเคราะห์เพื่อให้ได้ประเด็นของปัญหาอันจะนำไปสู่การกำหนดหัวข้อวิจัยหรือหัวเรื่องต่อไป การวิจัยที่ดีจะต้องเริ่มต้นด้วยปัญหาหรือ คำถามเสมอ เพราะการวางแผนในแต่ละขั้นตอนขึ้นอยู่กับคำถามในการวิจัย คำถามวิจัยที่ดีควรกำหนดและให้นิยามปัญหาอย่างชัดเจน การนิยามปัญหา หมายถึง การอธิบายปัญหาที่จะทำการวิจัยให้ชัดเจน โดยเริ่มจากการตั้งชื่อเรื่อง และองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะช่วยให้เข้าใจปัญหาการวิจัยนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น**

การกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัยธุรกิจ

ตัวอย่าง : การกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย

ปัญหา คือ ผลิตภัณฑ์ A มียอดขายลดลง

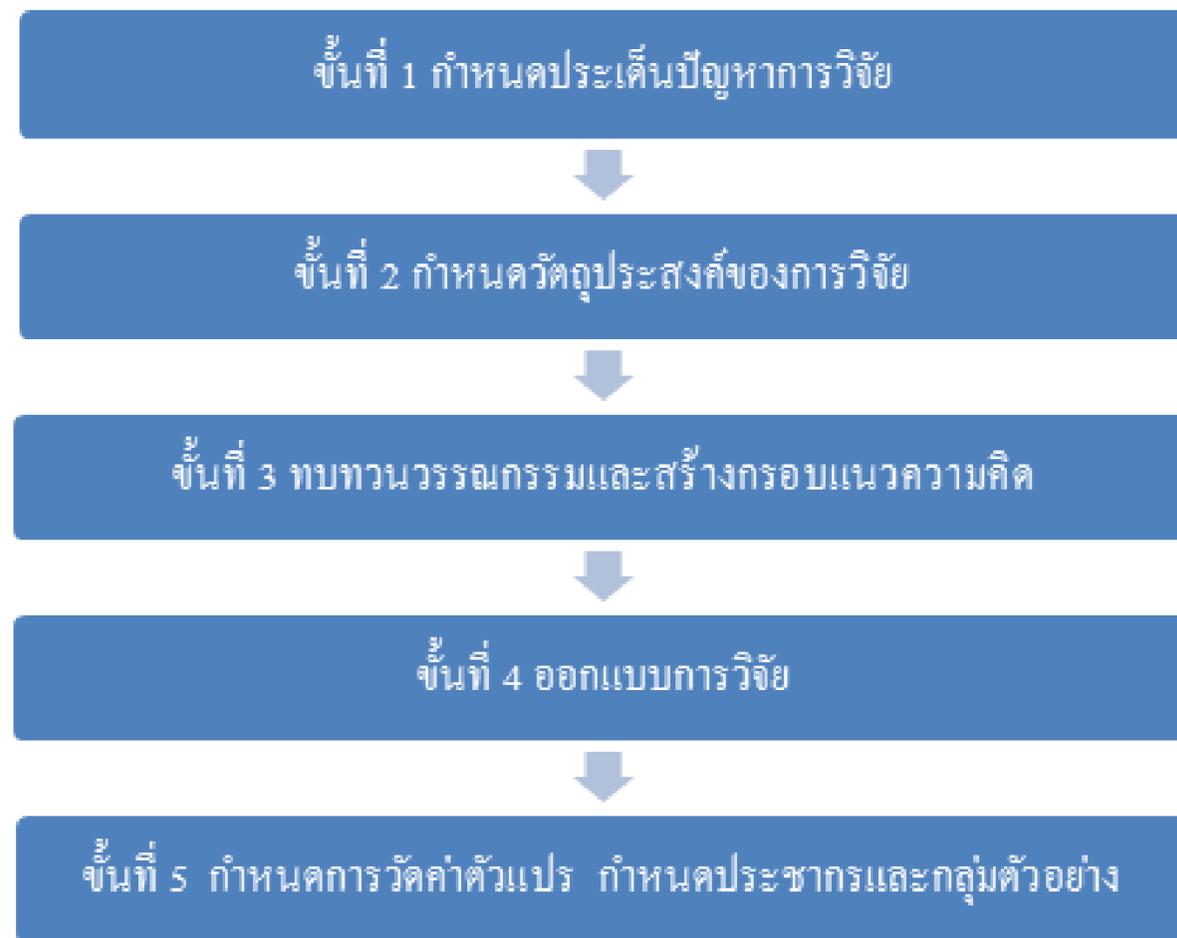
คำถามหลัก คือ มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ A

คำถามรอง คือ

- 1. ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ A อย่างไร
- 2. ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ A เป็นอย่างไร
- 3. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ A

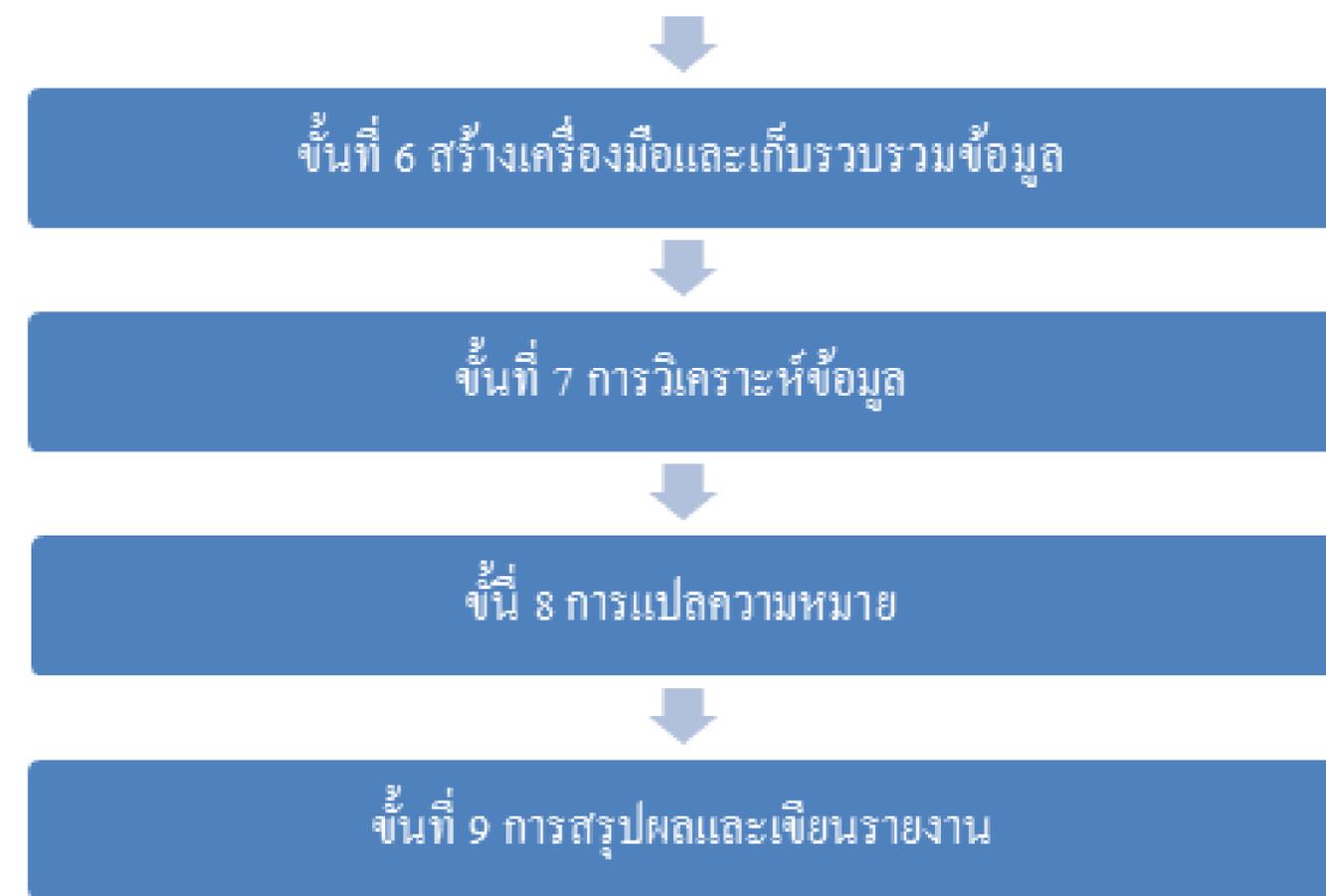
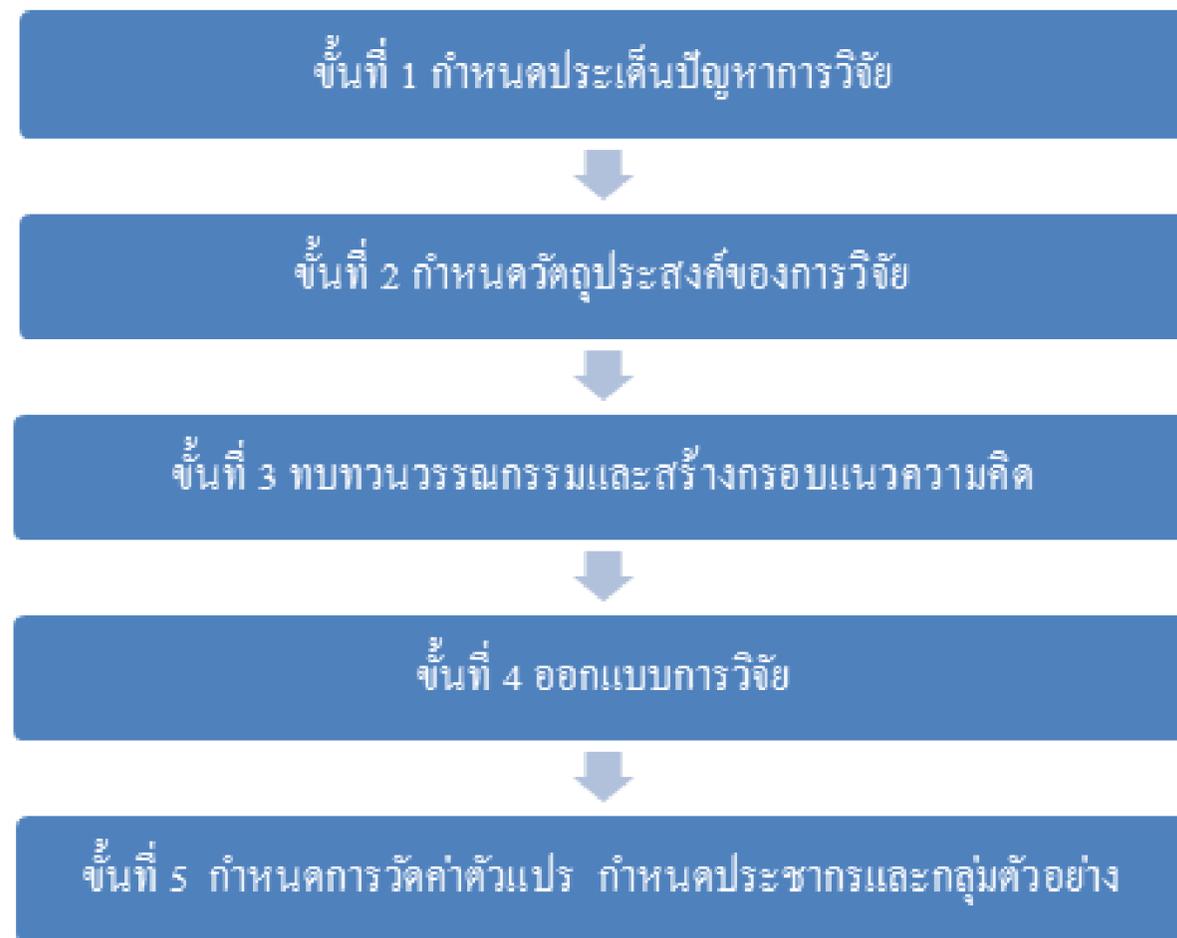

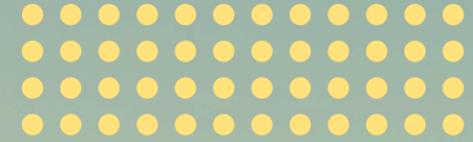
การเชื่อมโยงปัญหาการวิจัยกับกระบวนการวิจัย

การเชื่อมโยงปัญหาการวิจัยกับกระบวนการวิจัย

THANK YOU

